

Talepunkt til samråd om det europæiske semester i FEU og FIU 10. december 2020

8. december 2020
F5

[Indledning]

- Tak for invitationen til dette samråd, der skal handle om det europæiske semester i 2021.
- Det europæiske semester danner rammen for samarbejdet om økonomisk politik i EU, og semesteret indledes hvert år med Kommissionens strategi for bæredygtig vækst.
- I dag skal vi omkring fire hovedpunkter:
- Først vil jeg redegøre for Kommissionens strategi for bæredygtig vækst for 2021 – herunder de krav, som Kommissionen stiller til EU-landenes genopretningsplaner i lyset af covid-19.
- I forlængelse af det vil jeg orientere om Kommissionens udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed.
- Dernæst vil jeg orientere om Kommissionens varslingsrapport om makroøkonomiske ubalancer – med særligt fokus på Danmark.

- Og til sidst vil jeg give regeringens vurdering af Kommissionens udspil, og kort opsummere, hvad vi i regeringen gør for at følge op på de landespecifikke anbefalinger til Danmark fra i sommer.
- Så lad os komme i gang.

[Kommissionens strategi for bæredygtig vækst]

- På grund af den alvorlige situation, som hele EU står i med corona-krisen, lægger Kommissionens strategi for bæredygtig vækst i år op til nogle midlertidige justeringer af det europæiske semester.
- Formålet er, at semesteret i 2021 skal tilpasses til arbejdet med landenes genopretningsplaner under EU's genopretningsfacilitet.
- De konkrete justeringer indebærer bl.a., at EU-landenes genopretningsplaner bliver det primære dokument om økonomisk politik fra landene til EU i 2021.
- Kommissionens vurderinger af landenes genopretningsplaner vil erstatte de normale landerapporter om EU-landenes økonomiske udfordringer.
- Kommissionen vil dog fortsat offentliggøre analyser af de lande, der har risici for makroøkonomiske ubalancer.

- Kommissionen fremlægger ikke udkast til landespecifikke anbefalinger i 2021 for de lande, som indsender genopretningsplaner.
- Kommissionen ventes dog at fremlægge en form for anbefalinger vedr. finanspolitikken i EU-landene.
- Vækststrategien indeholder også – som sædvanligt – Kommissionens oplæg til de overordnede prioriteter for det økonomiske samarbejde i det kommende år.
- Kommissionen lægger her op til de samme fire prioriteter som sidste år, hvor bæredygtighed for første gang blev en overordnet prioritet på linje med andre økonomiske prioriteter.
- De fire prioriteter er altså – ligesom sidste år:
 - bæredygtighed
 - produktivitet
 - social retfærdighed
 - og makroøkonomisk stabilitet
- Meget har selvfølgelig ændret sig siden sidste år. Derfor skal de fire prioriteter i år ses i sammenhæng med corona-krisen og behovet for genopretning af de europæiske økonomier.

- Prioriteringen af **bæredygtighed** lægger op til, at EU og EU-landene i arbejdet med økonomisk genopretning samtidig skal fremme den grønne omstilling.
- EU-landenes genopretningsplaner skal derfor understøtte målet om klimaneutralitet i 2050. Kommissionen opfordrer bl.a. EU-landene til at gennemføre tiltag, der fremmer vedvarende energi, bæredygtig transport og biodiversitet.
- Med prioriteringen af **produktivitet** opfordres EU-landene bl.a. til at fremme den digitale omstilling ved at styrke digital infrastruktur og arbejdsstyrkens digitale færdigheder. Reforme og investeringer på disse områder vil generelt bidrage til at fremme produktiviteten og EU's konkurrenceevne.
- Prioriteringen af **social retfærdighed** skal sikre, at genopretningen og den grønne og digitale omstilling sker på en måde, der samtidig øger den sociale retfærdighed. Genopretningsfaciliteten skal bl.a. bidrage til at håndtere sociale udfordringer, som er blevet forstærket af krisen.

- Prioriteringen af **makroøkonomisk stabilitet** lægger op til, at EU-landene fortsat skal understøtte økonomierne med finanspolitikken og samtidig tage hensyn til den finanspolitiske holdbarhed. Når de økonomiske omstændigheder tillader det, skal EU-landene altså styrke deres fokus på at sikre sundere og mere holdbare offentlige finanser.
- Det betyder bl.a., at landene igen skal opbygge finanspolitiske råderum til at håndtere fremtidige udfordringer og kriser.
- ECOFIN vedtog den 6. november rådskonklusioner, der generelt støttede Kommissionens prioriteter.
- Prioriteterne og konklusionerne vil nu sætte den overordnede retning for det økonomiske samarbejde i 2021, herunder EU-landenes genopretningsplaner.

[Anbefalingerne til euroområdet som helhed]

- Ser vi på Kommissionens bud på anbefalinger til euroområdet som helhed, så fokuserer Kommissionen generelt på de samme prioriteter som vækststrategien.

- Anbefalingerne lægger dermed op til, at eurolandene gennemfører midlertidige og målrettede tiltag for at mindske konsekvenserne af krisen, og at eurolandene arbejder for en genopretning, der bidrager til en både retfærdig, og grøn og digital omstilling.
- Eurolandene anbefales også at gennemføre reformer, der forbedrer rammerne for investeringer, forbedrer den offentlige forvaltning og fremmer digitalisering.
- Anbefalingerne lægger også op til at fortsætte arbejdet med at styrke ØMU'en og at gå videre med en EU-løsning om digital beskatning, hvis arbejdet i OECD ikke er tilstrækkeligt fremskredent i juni 2021.
- Eurolandene vil drøfte udkastet til anbefalinger og ventes at godkende anbefalingerne i forbindelse med ECOFIN 19. januar 2021.
- Derefter vil anbefalingerne være retningsgivende for eurolandenes nationale reformprogrammer og genopretningsplaner.

[Kommissionens varslingsrapport]

- Vender vi blikket mod Kommissionens varslingsrapport om makroøkonomiske ubalancer, ser vi også corona-krisens aftryk.

- Det årlige samarbejde om makroøkonomiske ubalancer har til formål *dels* at forebygge økonomiske ubalancer i EU-landene, før de udvikler sig og eventuelt medfører eller forstærker økonomiske kriser, og *dels* at håndtere ubalancerne, hvis de alligevel opstår.
- Det gælder blandt andet EU-landenes konkurrenceevne, betalingsbalance, boligbobler, samt privat og offentlig gæld.
- Varslingsrapporten udpeger lande med potentielle makroøkonomiske ubalancer, målt ud fra en række indikatorer.
- Kommissionen vil, som normalt, fremlægge *dybdegående analyser* for hvert af disse lande i foråret. Disse analyser viser, om landene har ubalancer, og hvor alvorlige de i så fald er.
- Varslingsrapporten for 2021 viser, at EU-landene *inden* corona-krisen generelt gjorde fremskridt med at håndtere deres ubalancer, men at risikoen for ubalancer nu igen er stigende.

- Krisen har generelt øget de risici, der hænger sammen med landenes gæld og finansielle sektorer, mens de risici, der hænger sammen med betalingsbalanceoverskud og lønudvikling, generelt er blevet mindre.
- Varslingsrapporten udpeger 12 lande til videre analyse. Det er de samme 12 lande, som havde ubalancer i 2020, og mange af de risici, som Kommissionen peger på, er de samme, som viste sig i de dybdegående analyser i 2020.
- Flere lande har fortsat høj privat eller offentlig gæld, mens andre lande har problemer med konkurrenceevnen og store beholdninger af misligholdte lån.
- Når det gælder Danmark bemærker Kommissionen blandt andet, at overskuddet på betalingsbalancen fortsat er højt (ca. 8,9 pct. ift. BNP), men at det ventes at falde i 2020 (ca. 7 pct. ift. BNP). Overskuddet skyldes blandt andet løbende afkast fra store formuer i udlandet.
- Kommissionen fremhæver også, at den private bruttogæld i Danmark er høj, og at krisen kan medføre en højere privat gældskvote. Kommissionen bemærker dog, at de danske husholdninger samtidig har store aktiver, dvs. opsparing i form af pensioner og boliger.

- Kommissionen bemærker desuden, at boligpriserne herhjemme har været moderat stigende, og at nogle indikatorer peger på, at priserne er overvurderede.
- Samlet set vurderer Kommissionen, at der *ikke* er risiko for ubalancer i Danmark.

[Regeringens holdning]

- Så vil jeg fortsætte med regeringens holdning til Kommissionens anbefalinger og konklusioner.
- Helt generelt deler vi vurderingerne og prioriteterne i Kommissionens udspil om det europæiske semester.
- Regeringen er enig i de generelle prioriteter i *strategien for bæredygtig vækst*, herunder at EU-landene skal fokusere på at håndtere pandemien og samtidig sikre mere sunde og holdbare offentlige finanser i takt med, at der igen er fremgang i økonomien.
- Regeringen er også enig i, at genopretningsarbejdet – og EU-landenes genopretningsplaner – skal bidrage til den grønne og digitale omstilling.

- Herhjemme har vi endnu ikke udarbejdet en *dansk genopretningsplan*. Men Kommissionens anbefalinger om, at genopretningsmidlerne skal bruges på en grøn og digital genstart af økonomien, som bidrager til vækst og arbejdspladser, er helt på linje med regeringens prioriteter.
- Det viser sig også i de aftaler, som vi har indgået under finanslovsforhandlingerne.
- Regeringen noterer sig, at prioriteterne i vækststrategien generelt går igen i *anbefalingerne til euroområdet som helhed*.
- Og vi er, naturligvis, tilfredse med, at *varslingsrapporten* konkluderer, at Danmark ikke har ubalancer, og at Kommissionen derfor ikke vil udarbejde en dybdegående analyse af Danmark i 2021.
- Samtidig noterer vi os Kommissionens analyser i *varslingsrapporten*. Man må konstatere, at den offentlige gæld stiger kraftigt i en række EU-lande, især lande, som allerede før krisen havde høje niveauer af offentlig gæld.

- Det understreger vigtigheden af, at EU-landene bliver bedre til at benytte gode tider med vækst og fremgang til at opbygge finanspolitiske råderum, så det er muligt at understøtte økonomien, når en økonomisk krise som denne rammer os.

[Opfølgningen på EU's anbefalinger fra juli 2020]

- Afslutningsvis vil jeg redgøre overordnet for de tre landespecifikke anbefalinger, som Danmark fik i sommer.
- EU's anbefalinger afspejlede i år generelt COVID-19-krisen. Alle lande modtog dermed relativt ens anbefalinger om at håndtere pandemien og understøtte genopretningen, bl.a. gennem investeringer i den grønne og digitale omstilling.
- Danmark modtog tre anbefalinger:
- *For det første* blev Danmark opfordret til at tage alle midler i brug for at håndtere pandemien, understøtte genopretningen og sikre sunde offentlige finanser og styrke robustheden af sundhedssystemet.

- *For det andet* blev Danmark opfordret til at styrke genopretningen ved hjælp af offentlige og private investeringer, bl.a. ved at fremme grøn og digital omstilling og innovation.
- *For det tredje* opfordres Danmark til at styrke indsatsen og håndhæve rammerne for at bekæmpe hvidvask.
- Det er alle anbefalinger, der stemmer godt overens med regeringens politik.
- I forhold til den første anbefaling har vi i Danmark ført en meget ekspansiv finanspolitik siden krisens start.
- Vi har sat ind med hjælpepakker for at holde hånden under danske lønmodtagere og virksomheder, og vi har gennemført finanspolitiske stimuli-tiltag, der understøtter efterspørgslen bredt og bidrager til den økonomisk genopretning.
- Senest har vi med finansloven for 2021 og de øvrige aftaler om en grøn genstart af Danmark besluttet at tage nye markante skridt til at genoprette økonomien, samtidig med at vi understøtter den grønne omstilling.

- Regeringens mål er at bane vejen for en grøn, retfærdig og ansvarlig genopretning. Hvor vi både investerer klogt i fremtiden, understøtter økonomien bredt og hjælper de erhverv, jobs og landsdele, som er særligt hårdt ramt.
- Vores finanspolitik skal ses i sammenhæng med den nye 2025-ramme, som vi præsenterede i august, hvor finanspolitikken er lempet i de kommende år, men hvor vi samtidig fastholder det mellemfristede mål om strukturel balance i 2025.
- Det er en afstemt finanspolitik, hvor vi holder hånden under økonomien på den korte bane, men inden for langsigtede ansvarlige rammer.
- Danmark opfordres også til at sikre tilstrækkeligt med kritiske medicinalprodukter og håndtere manglen på personale i sundhedssektoren.
- Det er en klar prioritet for regeringen at sikre, at vi har adgang til tilstrækkelige mængder kritisk medicin. Vi arbejder derfor løbende på at tilpasse lagrene af medicin, så vi har en buffer i tilfælde af mangelsituationer.

- Selvom COVID19-pandemien har haft konsekvenser for den globale produktion og distribution af lægemidler, har vi ikke været i en situation, hvor vi har manglet livsvigtige lægemidler i Danmark. Det har vores medicinlagre sikret.
- For så vidt angår manglen på personale i sundhedssektoren, så har regeringen afsat midler til, at der kan ansættes 1.000 flere sygeplejersker på sygehusene i løbet af 2020 og 2021.
- Den anden anbefaling om at fremme genopretningen ved hjælp af investeringer er også på linje med regeringens politik.
- Regeringen har – som led i den økonomiske genopretning – besluttet en række tiltag, der øger muligheden for at fremrykke og gennemføre offentlige investeringsprojekter i de kommende år.
- I 2020 suspendede vi kommunernes og regionernes anlægslofter og gav mulighed for at fremrykke planlagte kommunale og regionale anlægsprojekter til 2020.
- I regeringens prioriteter frem mod 2025 indgår desuden et løft af rammen for de offentlige investeringer på 15 mia. kr. i perioden 2021-2025.

- Det giver plads til ambitiøse investeringer i fremtiden, bl.a. nye grønne investeringer.
- Regeringen har dog allerede indgået en række solide grønne aftaler, der skal bidrage til at nå reduktionsmålet i 2030.
- Det gælder blandt andet klimaaftalen for energi og industri, som vi indgik i sommer, hvor der prioriteres 22,5 mia. kr. til den grønne omstilling frem mod 2030.
- Derudover har vi netop indgået en finanslov, der skal sikre en grøn genstart af Danmark.
- Med finansloven for 2021 investerer vi bl.a. i udfasning af olie- og gasfyr, grønne boligforbedringer og udviklings- og demonstrationsprojekter til lagring af CO₂.
- I finanslovsaftalen har vi desuden afsat 125 mio. kr. årligt i perioden 2021-2024 til en digitaliseringsfond. Den skal bidrage til udviklingen af nye digitale løsninger ved at understøtte en mere effektiv offentlige sektor og understøtte erhvervslivets digitalisering og automatisering.

- Regeringen ønsker samtidig at skabe gode rammer for private investeringer. Det er blandt andet derfor, at vi har forhøjet fradraget for forsknings- og udviklingsudgifter (FoU) midlertidigt til 130 pct.
- Dermed hjælper regeringen og aftalepartierne Danmark gennem krisen ved at give et øget incitamentet for virksomheder til at investere i vores fremtid og fremme innovation gennem forskning og udvikling.
- I forhold til anbefalingen vedrørende hvidvask anerkender Kommissionen, at Danmark i de seneste år har besluttet og iværksat en række initiativer for at styrke rammerne for bekæmpelse af hvidvask.
- Kommissionen fremhæver blandt andet, at Finanstilsynet har fået flere sanktionsmuligheder, og at Finanstilsynet og Hvidvasksekretariatet er blevet tilført flere midler.
- Samtidig understreger Kommissionen, at det er vigtigt, at de styrkede rammer bidrager til et mere effektivt tilsyn og bedre håndhævelse af reglerne.

- Det er på linje med regeringens politik. Bekæmpelse af hvidvask er en topprioritet for regeringen, og i de seneste år er der med brede flertal i Folketinget iværksat væsentlige tiltag for at styrke indsatsen på hvidvaskområdet.
- Så sent som i år gennemførte regeringen en række omfattende initiativer, som bl.a. styrker myndighedernes muligheder for kontrol og indgreb, og som skærper sanktionsmulighederne.
- Det risikobaserede hvidvasktilsyn er også blevet styrket betydeligt.
- Finanstilsynet har udviklet en risikomodell baseret på løbende indberetninger fra de finansielle virksomheder. Modellen betyder, at Finanstilsynet kan indrette og prioritere tilsynsindsatsen mod de steder, hvor risikoen for hvidvask er størst.
- Regeringen vil løbende evaluere indsatsen på hvidvaskområdet. Vi vil bl.a. vurdere om de nye rammer fungerer efter hensigten, eller om der er behov for yderligere værktøjer for at dæmme op for hvidvask og anden finansiel kriminalitet.
- Tak for ordet – og så står jeg selvfølgelig til rådighed for spørgsmål.